

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΩΙΜΑ ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ

Μυκηναϊκά ειδώλια, χάλκινα αναθήματα γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων: τρίποδες, ανθρωπόμορφα και ζωόμορφα ειδώλια, έργα προερχόμενα από την ανατολή ή ανατολικής επίδρασης (7ος αι. π.Χ.), κοσμήματα, όπλα, ο «δαιδαλικός» κούρος (β' μισό 7ου αι. π.Χ.).

ΟΙ ΠΡΩΙΜΟΙ ΑΡΧΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

(ΜΕΓΑΛΗ ΠΛΑΣΤΙΚΗ - ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ)

Δύο αρχαϊκοί κούροι (ο Κλέοβις και ο Βίτων, γύρω στο 580 π.Χ.), μετόπες του θησαυρού των Σικυωνίων (560 π.Χ.), πλήρη διακόσμηση από τη στέγη αρχαϊκών θησαυρών.

ΟΙ ΑΠΟΘΕΤΕΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΟΔΟΥ

Ασημένιος αρχαϊκός ταύρος, τμήματα τριών χρυσελεφάντινων αγαλμάτων, πλακίδια από ελεφαντόδοντο (7ος-6ος αι. π.Χ.).

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΣΙΦΝΙΩΝ

Η Σφίγγα των Ναξίων (γύρω στο 560 π.Χ.). Ο γλυπτός διάκοσμος του θησαυρού των Σιφνίων (525 π.Χ.). Κούροι και Κόρες.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Μορφές από τις αετωματικές συνθέσεις του αρχαϊκού ναού των Αλκμεωνιδών (510 π.Χ., στο ανατολικό αέτωμα η άφιξη του Απόλλωνος στους Δελφούς, στο δυτικό η Γιγαντομαχία) και του ναού του 4ου αι. π.Χ. (στο ανατολικό αέτωμα ο Απόλλων καθισμένος σε τρίποδα και οι Μούσες, στο δυτικό ο Διόνυσος κιθαρωδός ανάμεσα στις Θυιάδες), το αρχαϊκό ακρωτήριο σε μορφή φτερωτής Νίκης, αρχαϊκές και κλασικές σίμες.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Οι μετόπες του κτιρίου με τους άθλους του Θησέα και του Ηρακλή (γύρω στο 490 π.Χ.). Γλυπτά από το ανατολικό αέτωμα, τις μετόπες και τα ακρωτήρια, καθώς και ορθοστάτες του θησαυρού με χαραγμένο μουσικό κείμενο δύο ύμνων προς τον Απόλλωνα (128 π.Χ.). Λευκή κύλιξ με παράσταση Απόλλωνος που προσφέρει σπονδή (γύρω στο 480 π.Χ.).

ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ 5ου αι. π.Χ.

Γλυπτά από οικοδομήματα του ιερού της Αθηνάς Προναίας. Χάλκινα αγαλματίδια (πεπλοφόρος-στήριγμα θυμιατηρίου, αυλητής, σύμπλεγμα δύο αθλητών κ.ά.) και υπολείμματα της μεγάλης χαλκοπλαστικής. Πήλινος διάκοσμος κτιρίων (ναού Αθηνάς Προναίας, λέσχης Κνιδίων).

Η ΘΟΛΟΣ

Αρχιτεκτονικά μέλη και τμήματα από το γλυπτό διάκοσμο του μνημείου (380 π.Χ.).

ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ ΥΣΤΕΡΟΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (4ος-2ος αι. π.Χ.)

Σύνταγμα αγαλμάτων που απεικονίζει εξέχοντα μέλη της οικογένειας του Θεσσαλού ιερομνήμονος Δασόκου (336-332 π.Χ.). Ο κίονας με τις χορεύτριες και τον ομφαλό (γύρω στο 330 π.Χ.). Οικογενειακό ανάθημα με αγάλματα Διονύσου, ανδρικής, γυναικείας και παιδικής μορφής (γύρω στο 300 π.Χ.). Άγαλμα καθιστού Απόλλωνος (β' μισό 4ου αι. π.Χ.). Κοιμώμενος έρωτας, δύο παιδικές μορφές.

ΓΛΥΠΤΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(2ος αι. π.Χ.-2ος αι. μ.Χ.)

Κυκλικός βωμός από το ιερό της Αθηνάς Προναίας (β' μισό 2ου αι. π.Χ.). Η ζωφόρος της στήλης του Αιμιλίου Παύλου με σκηνές της μάχης Μακεδόνων και Ρωμαίων στην Πύδνα (168 π.Χ.). Η ζωφόρος του προσκηνίου του θεάτρου με τους άθλους του Ηρακλή (1ου αι. μ.Χ.). Λατρευτικό άγαλμα του Αντινόου (130-138 μ.Χ.). Πορτραίτο που αποδίδεται στο Ρωμαίο στρατηγό Φλαμίνιο (αρχές 2ου αι. π.Χ.).

Ο ΗΝΙΟΧΟΣ

Χάλκινο άγαλμα του Ηνιόχου από το αφιέρωμα του Πολύζαλου, τυράννου της Γέλας της Σικελίας, για τη νίκη του στα Πύθια (478 ή 474 π.Χ.). Τμήματα των αλόγων, του άρματος και της βάσης του συμπλέγματος με την αναθηματική επιγραφή.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ

Ερμαϊκή στήλη προς τιμήν του Πλουτάρχου, φιλόσοφου και ιερέα στους Δελφούς (50-125 μ.Χ.). Δύο ρωμαϊκά πορτραίτα (3ος, 4ος αι. μ.Χ.). Επιγραφές του ρωμαίου ανθύπατου Γαλλίωνα (52 μ.Χ.).



BEGINNINGS OF THE SANCTUARY AND EARLY DEDICATIONS

Mycenaean figurines and bronze dedications of the Geometric and Archaic periods tripods, human and animal figurines, either from the east or created under eastern influence (7th c. BC), jewellery, weapons. A Daedalic kouros (second half of the 7th c. BC).

EARLY ARCHAIC PERIOD (LARGE-SCALE SCULPTURE - THE FIRST TREASURIES)

Two Archaic kouroi (Kleobis and Biton, about 580 BC), metopes from the treasury of the Sikyonians (560 BC), terracotta decoration from the roofs of Archaic treasuries.

STORAGE PITS IN THE SACRED WAY

Archaic silver bull, fragments of three chryselephantine statues, ivory plaques (7th-6th c. BC).

TREASURY OF THE SIPHNIANS

Sphinx of the Naxians (about 560 BC). Sculptural decoration from the treasury of the Siphnians (525 BC). Kouroi and Korai.

TEMPLE OF APOLLO

Figures from the pedimental compositions of the Archaic temple built by the Alkmeonidai (510 BC, arrival of Apollo at Delphi on the east pediment and a Gigantomachy on the west), and of the 4th century BC temple (Apollo, seated on the tripod, and Muses on the east pediment, and Dionysos kitharodos between Thyiades (Mainads) on the west); Archaic akroterion the form of a winged Nike, Archaic and Classical simas.

TREASURY OF THE ATHENIANS

Metopes from the building, depicting the labours of Theseus and Herakles (about 490 BC). Sculptures from the east pediment, metopes and akroteria, and orthostats from the building inscribed with the musical notation for two hymns to Apollo (128 BC). White kylix with a representation of Apollo pouring a libation (about 480 BC).

DEDICATIONS OF THE 5th c. BC

Sculptures from buildings in the sanctuary of Athena Pronaia. Bronze statuettes (incense-burner support in the form of a woman wearing a peplos, flute-player, group of two athletes, etc.) and remains of large-scale bronze sculpture. Terracotta decoration of buildings (temple of Athena Pronaia, hall of the Knidians).

THOLOS

Architectural members and fragments of sculptural decoration from the monument (380 BC).

LATE CLASSICAL AND HELLENISTIC DEDICATIONS (4th-2nd c. BC)

Group of statues depicting eminent members of the family of the Thessalian hieromnemon Daochos (336-332 BC). Column with the dancing girls and the omphalos (about 330 BC). Family dedication with statues of Dionysus and figures of a male, female and child (about 300 BC). Statue of seated Apollo (second half of the 4th c. BC). Sleeping Eros, two figures of children.

SCULPTURES OF THE ROMAN PERIOD (2nd c. BC-2nd c. AD)

Round altar from the sanctuary of Athena Pronaia (second half of the 2nd c. BC). Frieze of the stele of Aemilius Paulus with scenes of the battle between the Macedonians and Romans at Pydna (168 BC). Frieze from the proscenium of the theatre, depicting the labours of Herakles (1st c. AD). Cult statue of Antinoos (AD 130-138). Portrait thought to be of the Roman general Flamininus (early 2nd c. BC).

CHARIOTEER

Bronze statue of the Charioteer, from the dedication by Polykalos, the tyrant of Gela of Sicily (478 or 474 BC). Parts of the horses and chariot, and the base of the group with the votive inscription.

END OF THE SANCTUARY

Hermaic stele in honour of Plutarch, philosopher and priest at Delphi (AD 50-125). Two Roman portraits (3rd, 4th c. AD). Inscription of the Roman proconsul Gallion (AD 52).



ΔΕΛΦΟΙ DELPHI

ΦΩΚΙΔΑ / FOKIDA

ΔΕΛΦΟΙ DELPHI

ΦΩΚΙΔΑ / FOKIDA



ΚΕΙΜΕΝΑ: Γ ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑ: ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΝΩΣ - OFFICE COM.
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Α.Ε.Π.Ε.Ε.

TEXT: X ΕΡΗΦΟΡΕΙΑ OF PREHISTORIC AND CLASSICAL ANTIQUITIES
PLANS: FRENCH SCHOOL AT ATHENS
GENERAL SUPERVISION: PUBLICATIONS DEPARTMENT
DESIGN & LAYOUT: ZARIFOPOULOS MINOS - OFFICE COM.
PRINT: BIBLIOSYNERGATIKI S.A.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INFORMATION

E: iepka@culture.gr

T: 22650 82312



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Ministry of Culture & Tourism



2011 © ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
2011 © ARCHAEOLOGICAL RECEIPTS FUND
www.tap.gr

Χρηματοδότηση έκδοσης: ΟΠΑΠ Α.Ε.
Edition sponsored by OPAΠ S.A.



090 DEL



www.visitgreece.gr

ΔΕΛΦΟΙ DELPHI

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Στο Μουσείο των Δελφών εκτίθεται ό,τι έχει σωθεί από το πλήθος των αναθημάτων, όπως χάλκινα σκεύη, ειδώλια, αγάλματα, αρχιτεκτονικά γλυπτά των ναών και των θησαυρών, έργα μικροτεχνίας από πολύτιμα υλικά (χρυσό, ασήμι, ελεφαντόδοντο) που κοσμούσαν το πανελλήνιο δελφικό ιερό.

THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM

The Delphi museum houses what has survived of the vast number of dedications that adorned the panhellenic Delphic sanctuary: bronze vessels, figurines, statues, architectural sculptures from the temples and Treasuries, and minor artworks made of precious materials (gold, silver and ivory).

Το ιερό του Απόλλωνος στους Δελφούς απλώνεται σε αλληπάλληλα επίπεδα στις υπώρειες του Παρνασσού, ανάμεσα σε δύο θεάρατους βράχους, τις Φαιδριάδες. Για πολλούς αιώνες αποτελούσε το θρησκευτικό και πνευματικό κέντρο του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Σύμφωνα με την παράδοση οι Δελφοί ήταν το γεωγραφικό κέντρο της γης, ο ομφαλός, όπου συναντήθηκαν οι δύο αετοί που έστειλε ο Δίας από τα ακρότατα σημεία του σύμπαντος για να βρει το κέντρο του κόσμου.

Τα πρώτα ίχνη κατοίκησης στην περιοχή των Δελφών ανάγονται στα μυκηναϊκά χρόνια (14ος-11ος αι. π.Χ.). Την εποχή αυτή η κύρια θεότητα που λατρευόταν στο μικρό οικισμό ήταν η Γη. Στην επόμενη περίοδο (11ος-9ος αι. π.Χ.) εγκαθιδρύεται στους Δελφούς η λατρεία του Απόλλωνος που εγκαταστάθηκε εδώ αφού πρώτα σκότωσε, κατά την παράδοση, το δράκοντα Πύθωνα που φύλαγε το μαντείο της Γης. Ο 8ος και ο 7ος αι. π.Χ. υπήρξαν εποχή διαμόρφωσης του ιερού χώρου των Δελφών. Προς το τέλος του 7ου αι. π.Χ. χτίστηκαν οι πρώτοι λίθινοι ναοί, αφιερωμένοι ο ένας στον Απόλλωνα και ο άλλος στην Αθηνά.

Στις αρχές του 6ου αι. π.Χ. οι Δελφοί προσχώρησαν στην Αμφικτυονία, ένωση πόλεων-κρατών με κοινούς πολιτικούς σκοπούς, η οποία προστάτευε το ιερό από κατακτητικές βλέψεις. Με τον καιρό η Δελφική Αμφικτυονία απέκτησε αποφασιστικές αρμοδιότητες στη διοίκηση του ιερού του Απόλλωνος και το 582 π.Χ. αναδιοργάνωσε τους Πυθικούς αγώνες, που τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια προς τιμήν του Απόλλωνος, για να θυμίζουν τη νίκη του θεού εναντίον του Πύθωνα.

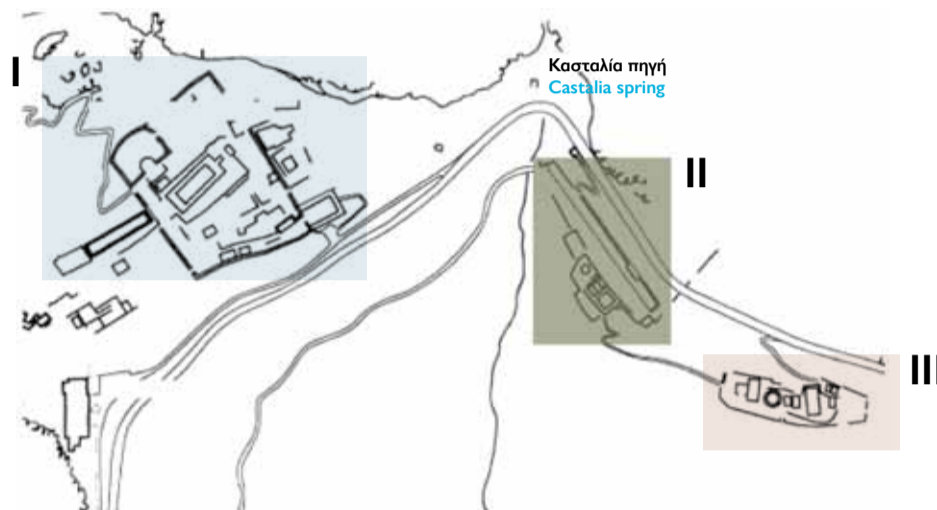
Από τον 6ο έως και τον 4ο αι. π.Χ. είναι η περίοδος της μεγάλης ακμής του ιερού των Δελφών, που κοσμείται με οικοδομήματα και πολυάριθμα αναθήματα, τα οποία αφιερώνουν στον Απόλλωνα ελληνικές πόλεις και ιδιώτες. Προσκυνητές και θεοπρόποι συρρέουν από όλο τον αρχαίο κόσμο για να ζητήσουν τη συμβουλή και το χρησμό του θεού για οποιαδήποτε σοβαρή απόφαση ή ενέργειά τους. Καθαρίζονταν με το νερό της Κασταλίας πηγής, πλήρωναν έναν ορισμένο φόρο, τον πελανόν, και θυσίαζαν ένα ζώο στο βωμό του Απόλλωνος.



Οι χρήσιμοι του θεού εκφράζονταν από την Πυθία, ιέρεια του μαντείου, και ερμηνεύονταν από τους ιερείς του Απόλλωνος. Το τυπικό στη λειτουργία του μαντείου πήρε την οριστική του μορφή μέσα στον 6ο αι. π.Χ. και έμεινε αναλλοίωτο έως την εποχή του Αδριανού (2ος αι. μ.Χ.). Η κύρια είσοδος στο ιερό βρισκόταν στη νοτιοανατολική γωνία του περιβόλου που είχε χτιστεί γύρω από αυτό. Οι επισκέπτες ακολουθούσαν από το σημείο αυτό την Ιερά Οδό που οδηγούσε στο ναό του Απόλλωνος, ο οποίος βρισκόταν στο κέντρο του ιερού. Στα ερείπια του ναού που βλέπει σήμερα ο επισκέπτης διακρίνονται τρεις οικοδομικές φάσεις: η νεότερη χρονολογείται μεταξύ 373 και 330 π.Χ. Αριστερά και δεξιά της Ιεράς Οδού οι ελληνικές πόλεις έστησαν τα αναθήματά τους: αγάλματα, πολύμορφες πλαστικές συνθέσεις, μικρά κτίρια με μορφή ναΐσκου (θησαυροί) για τη φύλαξη των αφιερωμάτων τους, κ.ά.

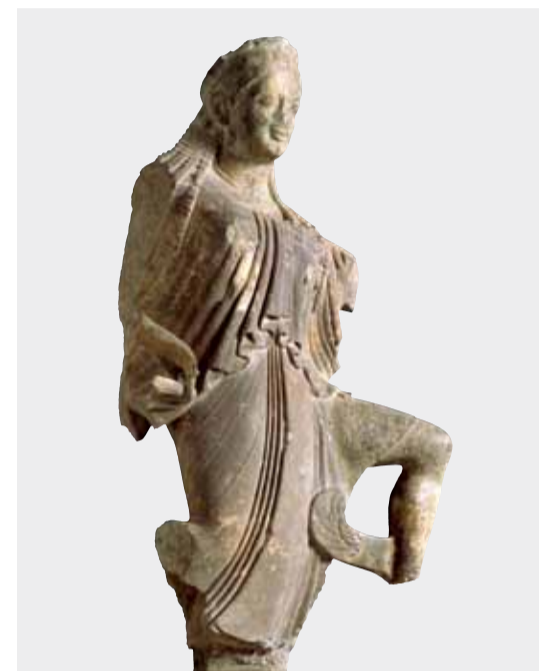
Στο θέατρο του ιερού, του 4ου αι. π.Χ., τελούνταν δραματικοί και λυρικοί αγώνες, ενώ στο στάδιο, εκτός από τους γυμνικούς (αθλητικούς) αγώνες, γίνονταν και μουσικές εκδηλώσεις.

Στα νοτιοανατολικά του ιερού του Απόλλωνος βρίσκεται το ιερό της Αθηνάς Πρωναίας. Τα σπουδαιότερα κτίσματα του ιερού είναι οι δύο ναοί της θεάς του 5ου και του 4ου αι. π.Χ. και η Θόλος (γύρω στο 380 π.Χ.).



The sanctuary of Apollo at Delphi extends over a series of terraces in the foothills of Mount Parnassos, between two enormous rocks, called the Phaidriades. For many centuries this was the religious and spiritual centre of the ancient Greek world. According to tradition, Delphi was the geographical centre of the world, the *omphalos* ("navel"), the meeting point of two eagles dispatched by Zeus from the ends of the universe to find the centre of the world. The first traces of inhabitation in the region of Delphi go back to Mycenaean times (14th-11th c. BC). At this period, the main deity worshipped at the small settlement was Ge ("Earth"). In the following period (11th-9th c. BC) the cult of Apollo became established at Delphi, when the god installed himself there, having first killed the Python, the snake that guarded the oracle of Ge. During the 8th and 7th c. BC, the sanctuary of Delphi took shape. The first stone temples were built towards the end of the 7th c. BC, one dedicated to Apollo and the other to Athena.

At the beginning of the 6th c. BC Delphi became a member of the Amphiktyony – a union of city-states with common political aims –, which protected the sanctuary from the designs of conquerors. With the passage of time, the Delphic Amphiktyony acquired the major responsibility for the administration of the sanctuary of Apollo, and in 582 BC it reorganised the Pythian games, which were held every four years thereafter in honour of Apollo, to commemorate his victory over the Python.



The period from the 6th to the 4th c. BC was a flourishing one for the sanctuary at Delphi, which was adorned with buildings and a large number of votives dedicated to Apollo by the Greek cities and private individuals. Worshippers and *theopropoi* (public messengers sent to inquire of an oracle) flocked from all over the ancient world to seek the advice of the god and an oracle whenever they were about to take a serious decision or initiative. They purified themselves in the Kastalia spring, paid a set tribute, the *pelanos*, and sacrificed an animal on the altar of Apollo. The god's oracles were uttered by the Pythia, the priestess of the shrine, and were interpreted by the priests of Apollo. The formal procedure for the functioning of the oracle acquired its final form in the 6th c. BC and remained unchanged until the reign of Hadrian (2nd c. AD).

The main entrance to the sanctuary was at the south-east corner of the built enclosure wall encircling it. From this point visitors followed the Sacred Way leading to the temple of Apollo, which was at the centre of the sanctuary. Three building phases can be discerned in the remains visible at the present day; the latest dates from between 373 and 330 BC. To left and right of the Sacred Way, the Greek cities erected their dedications: statues, multifigural sculptural groups, small buildings in the form of temples (treasuries) in which to keep their dedications, and so on. Dramatic and lyric contests were held in the sanctuary theatre, which dates from the 4th c. BC, and the stadium was home not only to the athletic games, but also to musical events.

To the south-east of the sanctuary of Apollo is the sanctuary of Athena Pronaia. The most important buildings in it are the goddess's two temples, dating from the 5th and 4th c. and the Tholos, which was built about 380 BC.

